

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DERÉKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hírdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tör sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

Előszó

az új ipartörvény tervezetéhez.

Irta: Sztéryeni József államtitkár.

Két évtizednél hosszabb idő óta tartja a hazai kézműves osztály állandóan napirenden egy új, kézműipar érdekeivel számoló ipartörvény alkotására vonatkozó óhaját.

E régi óhajnak teljesítését és erre vonatkozó régi ígéreteknél végre valóra váltását tüzte ki egyik gazdasági irányu feladatául a jelenlegi kormány és annak első sorban hivatott tagja: Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter.

E feladat megoldásának első lépése kíván lenni e törvénytervezet nyomán követve az ezen törvényalkotás céljaira készült tíz kötetes anyaggyűjteményt.

E törvénytervezet jelen alakjában még csak egyéni vélemény, melynek célja alapul szolgálni a törvényalkotásnak: alapul arra, hogy az érdekeltség minden illetékes tényezője állást foglalhasson az öt illető kérdésekben és ez alapon foglaljon azután állást a kereskedelemügyi miniszter és maga a kormány.

A tervezet a lehetőség határain belül számol az érdekeltség óhajaival és javaslataival. Az életnek készült, annak szükségleteit és jogos igényeit akarja ki-elégíteni.

A hazai viszonyok alapján áll, a hazai talajra kívánja intézkedéseit felépíteni és az iparilag fejlett, külföldön bevált intézményekből és intézkedésekből csak azt veszi át, ami a hazai talajba termőképességgel átültethető.

Radikalizmus nélkül modern ipartörvényt akarunk alkotni. A haladó kor követelményei elől Magyarország nem zárkozhatik el e téren sem. E követelményeket ki kell elégítenünk, egy új ipartörvényben érvényesítenünk kell. Különösen a törvény szociálpolitikai részében.

Hármas irányt kíván a törvénytervezet különösen érvényesíteni.

Az első a kézműipar védelme és fejlődése alapjainak megszilárdítása.

E részben elmegy a tervezet a legmesszebb határig, ameddig véleményem szerint, a jövő fejlődésnek mesterséges megakasztása nélkül lehet. Gondját viselve a jelen kézműiparos osztálynak, nem téveszti szem elől és nem áldozza fel a jövő fejlődést. A védelemnek nem formá-

ját, hanem lényegét igyekszik nyújtani.

A kötelező társulás alapjára állva, az érdekeltség önerejébe veti hitét és erre bizza a viszonyok szabályozásának lehetőségét.

Ebben nevelőleg kíván hatni kézműves osztályunkra.

A második a nagyipar helyzetének biztosítása.

Abban a mértékben, mely a tőkét a mai gazdasági és termelési viszonyok között méltán megilleti.

A tökeellenes irányzat lehet ideig-óráig népszerű, de egy pillanatig sem észszerű. A mezőgazdaságban, az iparban és kereskedelemben egyaránt megbecsülendő a tőke szerepe, elengedhetetlen kellőké a gazdasági élet és fejlődés erőteljes megvilátozásának. A kis existenciák védelme és a tökeellenesség nem természetesen folyományok. Az és a tőke jogos érdekeinek biztosítása, a vállalkozás erőteljes előmozdítása kiegészítő egymásnak a gazdasági törekvésekben.

A harmadik az ipar és kereskedelmi alkalmazottak védelme.

A haladó kor követelményei szerint.

A magántisztviselőknek, a kereskedelmi alkalmazottaknak és az ipari munkásnak mindazt nyújtva a védelemben, amire jogosan számot tarthat. A kereskedelem és ipar érdekeinek szemmel tartásával.

Csak az a szociálpolitika lehet helyes, mely az adott viszonyokkal számolva, a védelemre szorultak érdekeinek szolgálatában nem téveszti szem elől azok érdekét sem, kikkel szemben védelmet kíván nyújtani. Csak az a szociálpolitika lehet helyes, mely érdekeket összeegyeztet, nem pedig érdekellentéteket teremt.

E szempontokat tartja szemelőtt, ez irányelveket követi a jelen törvénytervezet. Nehéz feladat a gyakran és igen sok vonatkozásban ellentétes érdekeket kiegyenlíteni. Kiegészíteni éppenséggel lehetetlen.

Nem ringatom magam abban a hitben, hogy ez a tervezet ki fogja elégíteni. De igyekszik kiegyenlíteni, keresve a méltányos megoldást. E méltányosság szempontját kéri alkalmazni a bíráltságban is. Nem a törvényjavaslattal szemben, mely kritika kihívására készült és annyival jobb

lesz végső kialakulásában, menél érdemlegesebb elfogulatlan tárgya leendő, hanem a céllal szemben, melyet elérni akarunk: minél előbb megalkotni a hazai viszonyoknak megfelelő, modern új ipartörvényt.

A kölcsönös méltányosság az érdekek bírálatánál siettetni fogja a cél elérését. A túlzás az érdekek képviselőténél az ellenkezőt eredményezné.

Magam e munkában a jelzett cél mielőbbi elérhetését kerestem.

A munka egységes, arányai-ban talán kissé tulságos terjedelmű törvényjavaslat alakjában jelenik meg.

Ennek célszerűségéhez kétségkívül sok szó fér. Mellette is, ellene is.

Mellette: hogy ezzel egész ipari és szociális törvényhozásunk idevágó része a legszorosabb kapcsolatba kerülnek; hogy hatóságok és közönség egyetlen törvényben megtalálják azt, a mire nap-nap után szükségük van; hogy tehát egyszerűsítetik az eljárás és elkerülhetőkké válnak ismételt hivatkozások, melyek közigazgatásunkat sok tekintetben nehezítik; hogy ismétlések elkerültenek, melyek pedig külön tagolt törvények mellett itt nagy mértékben fordulnának elő.

Ellene: hogy nagy terjedelme talán kissé nehezíti kezelhetőségét; hogy speciális törvények könnyebben mennek át az egyes érdekeltségi körök vérebe, tehát alkalmazásuk egyszerűbb, könnyebb.

Egységes törvény legyen-e ez az egész anyag vagy több kisebb törvényben széttagolt: ez nem elvi kérdés.

Most, hogy együtt van az egész anyag, nagyon könnyű lesz a tagolás, ha esetleg úgy dőlné el ez a kérdés. Eddigi gyakorlatunk ugyan ellene szól ennek; ugyancsak az egységes törvényalkotás mellett szól a külföldi ipari törvényhozásának példája is. De ez elvégre teljesen alárendelt.

Semmi nehézsége annak, hogy külön törvény készüljön a szorosán vett ipari rendszetről, az ipari oktatásról, a munkásvédelemről, a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottakról, az ipari és munkásképviselők-ről, s munkásviszályokról és békeltetéséről.

Amint külön törvényjavaslatok

készültek egyidejűleg a vasárnapi munkaszünetről és a tisztességtelen versenyről.

Ismétellem: ez nem elvi, hanem egyszerűen célszerűségi kérdés, mely nem érinti magát az anyagot és a tervezet rendelkezéseit.

Mert magam az egységes törvényalkotás híve vagyok, a jelen tervezet is egységes. Így könnyebben áttekinthető egész nagy anyaga.

A tervezet nem indul jelszavak után, melyek ideig-óráig csáberővel bírnak és népszerűséget biztosítanak. Sőt szembe száll mindenütt, ahol a való élet szükségletei ezt követelik.

Aki komolyan dolgozik és életképes alkotásokat akar, az életet követi és nem jelszavakat.

Ha az érdekeltség a maga állásfoglalásában is minden egyoldalú tulzástól menten, csak a való élet követelményeit fogja érvényesíteni, akkor nagyon rövid idő alatt nyerhet teljes megvalósulást a hazai iparosság két évtizedet meghaladó, állandó s feltétlenül indokolt, a mai kormány által teljesíteni kívánt óhaja: *tényleg megalkotható lesz végre az új ipartörvény.*

Tagosítás és arányosítás.

(4. folytatás.)

A tagosításnál a költségek viselése igen fontos. Ha állami érdek a tagosítás, az állam is vegyen részt ezen terhek viselésében. En indítványozom és majd annak idején a részletes tárgyalás rendjén módosítást adok be, hogy az összes tagosítási költségek felet az állam fizesse, másfelől azoknak a kisbirtokosoknak az összes költségét az állam viselje, a kik tíz holdnál kevesebb birtokkal bírnak, a kik tíz holdnál kevesebb birtok után vannak földadóval meg-róva.

Hogy miért kell ezt az államnak viselni és hogy mennyire nem tud egy székely még birtokrendezési költséget is fizetni, engedje meg a t. képviselőház, hogy gyakorlati példakkal illusztráljam. Elmondom, hogy meg legyen örököltve, hogy azoknak, kik egyszer majd olvassák a naplót, fogalmuk legyen arról, hogy a Székelyföldön milyenek a gazdasági viszonyok, mert valahányszor egy magyar gazdával beszélek, nem képes megérteni azon szomorú viszonyokat, a melyek minálunk vannak, nem képes felfogni, hogy a birtoknak olyan nagy megosztása mellett, olyan kis terjedelmű birtokon hogyan tud megélni a nép.

Itt van pl. Tusnád község. Ezen községben van összesen 3199 hold szántóföld, 88 hold kert, 1348 hold rét, 740 hold legelő, 4926 hold erdő, összesen 9954 hold. Ebből 5000 hold

a tagosításnál nem számít, a költségek megállapításánál tehát csak a többi veendő figyelembe. Erre van 1043 birtokos, kik közül 50 holdon felül egyetlenegy sincs, 20 holdon felül 38, 10—20 holdas 180, 5—10 holdas 143, 1—5 holdas 287 és egy holdon alul 395.

Költségekben előirányoztak a tagosításra 58.000 koronát. Ha már most tekintetbe vesszük, hogy Tusnádon az u. n. két fordá rendszerű ugar gazdálkodás van és ha tekintetbe vesszük, hogy a kataszteri tiszta jövedelme a földnek 9042 K 90 fillér, akkor egy holdra esik a tagosításból 11 K 71 fillér költség, vagyis a földnek 12 évi tiszta hozadéka. Hogyan lehessen megélni ott, a hol birtokrendezési költségekben az összes 12 esztendeig befolyó jövedelem felémésztetik, mikor majdnem összes jövedelme a kisgazdának a földből van? Csoda e ha tusnádi székely testvéreim kitörnek az áldatlan tagosítás ellen?

De van ehhez hasonló szomorú adat nagyon sok. Hogy erre mutassak rá, egy igen szegény székely községre, Menaság községre mutatok rá, a melyre vonatkozólag az adatokat annak a járásnak a főszolgabírójára, Bartalis Ágost állította össze hivatalos statisztika alapján, tehát mindenesetre teljesen megbízhatók. Felhívom a méltóságos államtitkár ur figyelmét Menaság község viszonyaira, hol 1 holdon aluli terjedelemmel bir földet 75 személy, 1—4 holdat 66 személy, 4—10 holdat 101 személy, 10—15 holdat 72 személy, 15—30 holdat 52 személy, 20—50 holdat 122 személy, 50—80 holdat 24 személy, 80 holdon felül 87 hold terjedelemmel volt egy birtokos. Itt tehát a többség szintén 5 holdnál kevesebbet bir.

(Folyt. köv.)

A villamos csillárok ügye.

Az „Udvarhelyi Híradó“ mult vasárnapi számának „Nyilt-tér“ rovatában Dittmár és Brünner testvérek bécsi cég budapesti expositurájától származó nyilatkozat jelent meg, mely vásári reklámnál nem egyéb ugyan, de a mely alkalmas lehet arra, hogy a villamos telep áramát fogyasztó, világító testet vásárló közönséget félrevezesse.

Epen ezért szükségesnek tartjuk mindazon főbb feltételeket az érdekeltek tudomására hozni, melyek betartását a hálózathoz csatlakozó világító testek kivitelére és bekapcsolására nézve az idevágó, miniszteri jóváhagyott városi szabályrendelet értelmében, ugy a fogyasztók, mint a telep üzembiztonságának megóvása érdekében, a telep vezetőségének feltétlenül meg kell kívánnia.

Az elektromos világító testeknél feltétlenül betartandó biztonsági szabályok, melyek pontos betartása nélkül, azok, a villamos hálózathoz nem kapcsolhatók következők:

24. §. a) Lámpásfoglatok csak oly szerkezeti megoldással alkalmazhatók, amelyben az áramvezető részek tűzbiztos alapszatra vannak szerelve s ugyanily, de az áramvezető részekről szigetelt burokkal védettek.

b) Foglatok alkotórészeihez gyúlékony, meleg behatása alatt alakját változtató vagy hidroszkopikus anyagot nem szabad használni.

c) Foglatokban csak pillanatkapcsolók alkalmazhatók, kellő keresztmetszetű és érintkező felületű fémkontaktusokkal.

d) Feszültség alatt levő részeit a lámpásnak véletlen érintés ellen meg kell óvni.

e) Gyulékony tárgyakhoz közel elhelyezett izzólámpásokat csészével, ernyővel, védőüveggel vagy védőháloval kell ellátni, olyképp, hogy ezek a lámpásnak gyúlékony tárgyakkal való érintkezését megátolják.

f) Nedves helyiségekben csak a nedvesség káros behatását sikeresen gátló szerkezeteket szabad használni.

26. §. a) A lámpástartóknak vezetőkei felvételére szolgáló üreges részeit elég bőre kell méretezni s belső felületükön esetleg képződő elektrolit meg tisztítani, hogy a vezetőkeket szigetelésük megrongálásának veszedelme nélkül be lehessen huzni.

b) Lámpástartók vezetőkei csak II vagy ennél jobb szigetelésű drótok vagy legalább T. szigetelésű többszörös vezetőkeek legyenek. A lámpástartók külső felületén a vezetőket oly módon kell felerősíteni, hogy helyzetüket meg ne változtathassák.

c) Lámpástartókban létesített leágazó pontokat lehetőleg összpontosítani kell.

d) Drót vagy zsinorfüggőt csak akkor szabad használni, ha a kontaktus tehermentesítve van, más szóval a drótot vagy a zsinort úgy kell mindkét végén megfogni, hogy a huzást ne a kontaktusok, hanem más erre alkalmas szerkezeti részek végék át.

e) Ily függők vezetőkei csak II. vagy T. vagy jobb szigetelésű vezetőkeek lehetnek.

27. §. a) A lámpástartókat úgy kell felszerelni, hogy azoknak esetleges elfordításával a hozzávezető drótok s ezek szigetelése meg ne rongálódjék.

b) Lámpástartókat szigetelten kell felfüggeszteni s a vezetékbe való kapcsolás előtt a szigetelésre nézve megvizsgálni. Egy lámpástartó szigetelő ellenállása 100 volt próbafeszültség mellett 250000 ohmnál kisebb nem lehet.

Az általunk szállított világítótestekre nézve, mindeme előírások pontos betartását illetőleg, teljes garanciát vállalunk. Idegen helyről származó világító testeket azonban okulva számos szomorú eseten csak úgy kapcsolhatunk a vezetékhalózathoz, ha a fenti előírások betartásáról az illető világító testeknek előzetes, alapos felülvizsgálása által, esetről-esetre meggyőződést szereztünk. Ez a felülvizsgálás, valamint az esetleges javítások több kevesebb költséggel járnak, melyet természetesen vagy a fogyasztónak vagy az illető szállítónak kell viselnie.

Ha eme költségek miatt egyes cégek, melyek elektrotechnikai szak-képzettség híján a világító testeket csak összemunkálják, de a szó elektromos értelmében nem szerelik árainkkal tisztas versenyre kelni nem képesek, nyilt-téri „Nyilatkozat“ okhoz folyamodnak.

Nekünk azonban minden körülmények között ragaszkodnunk kell a fent részletezett feltételek szigorú betartásához, miért is arra kérjük a t. közönséget, hogy szükségletének fedezésénél — bárholnan is történjék ez — későbbi differenciák elkerülése céljából fentiekre tekintettel lenni sziveskedjék.

A villamos telep építés-vezetősége.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy szombaton este a Kossuth-utcai nagy népcsoportosulásban egy eleven rendőrt is láttak; mondják, hogy Karneval herceg szombati bevonulása alkalmával legelőször is afeletti csodálkozását fejezte ki, hogy az egész városnak csak egy utcájában vannak villamos ivlámpák elhelyezve;

mondják, hogy az álarcos bálban mindenki azt hitte magáról, hogy ő a legszebb álarcos;

mondják, hogy Sándorka zenekarának minden tagja kézgörcsöket kapott szombaton a sok muzsikálástól;

mondják, hogy a városunkban feltorlódott nagy hőregeket a város költségén mind a Küküllőbe hordatták;

mondják, hogy ha szombaton

az utcákon ácsorgó néptömeg minden tagjától csak 2 fillér díjat is szedtek volna, abból városunkban a vízvezeték csakhamar meglehetett volna építeni;

mondják, hogy a városunkban megalakult Székely Társaság és a függetlenségi 48-as párt elnöksége legközelebb újabb üléseket fognak egybehívni;

mondják, hogy az álarcos bálban egy kikapós férj hevesen udvarolt az álarcsban megjelent tulajdonos anyósának.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **Vármegei közig. bizottsága** szerdán e hó 12-én, a gazdasági egyesület választmánya pedig e hó 11-én tartotta ülését Ugron Ákos főispán elnöke alatt. Az ezekről szóló tudósításokat térszűke miatt csak lapunk vasárnapi számában hozhatjuk.

— **Karneval herceg Székelyudvarhelyen.** Szombaton, e hó 8-án a kora délutáni órákban ezekre menő embertömeg hullámzott az utcákon, mely a Budapest szállodától egészen a vasuti indóházig terjedt, a hol a kijáratokat és a perront a szó szoros értelmében megostromolta a nagy sokaság. Ugy látszott, mintha az egész városban senkinek se volna semmi más dolga, mint átengedni magát annak a kedélyes farsangi hangulatnak, melyet derék kereskedőink és kereskedői ifjaink ügyes reklámmal előre megteremtettek. A virágokkal ékesített négylovas fogat pontban délután 1 órakor indult a «Budapest»-szállodától a vasúthoz mely a vonat megérkezésekor Karneval herceget hozta városunkba. A pályaudvarban egymás hátán tolongtak az emberek, és az ingyen látványosság ezreket, meg ezreket csábított ki az utcára. Midőn Karneval herceg, diszes jelmezében a kupéból kilépett óriási éljenzés hangzott fel, majd Cintye Aurél tartotta meg ügyesen fogalmazott üdvözlő beszédét; azután kialakult a menet elől egy lovas bohóccal, mely után a négy lovas bohóctól kísért diszkocsi következett melyen Karneval herceg és Cintye Aurél foglaltak helyet; utánna két bohóc és a feldiszitett kocsi hosszú sora következett. Így vonultak a Bethlen utcán, főtéren és Kossuth utcán át, tenger nép kíséretében a «Budapest»-szállodáig. Az ügyesen rendezett előjátékot este, a minden tekintetben kiválóan rendezett és kitünően sikerült álarcos bál követte; este 8 órakor az egész terem földszintje és páholyai oly zsufolva voltak, hogy csak életveszéllyel lehetett mozogni, pedig a csengő szánokon még mindég tömegesen érkezett a közönség. 9 órakor négy bohóc húzta be a feldiszitett kocsi melyen Karneval herceg tartotta bevonulását és utánna tarka menetben mintegy 40—50 álarcos következett, melyek közül különösen feltűnt egy kék-fehér dressben levő elegáns férfi jockey és egy kiváló izléssel öltözött női jockey. Éjfél előtt egyáltalán nem lehetett táncra gondolni; a rendezőség tehát különféle látványosságokkal igyekezett a közönséget szórakoztatni. Nagyon sikerültek voltak a 6—6 alakból álló «disznó-csoport» a «békacsoport» és 12 órakor a «kakacsocsoport». Körülbelül fél 11 órakor a bohócnak öltözött ifjú Fábrián mulattatta a közönséget mint zenebohóc, majd később egy kuplé előadásával. Éjfél után midőn a trár megéhezett nagy közönség a terített asztaloknál keresett üdülést, a fiatalság átengedte magát a táncnak, melyet körülbelül reggeli félhét óráig fáradszólansúllyal folytattak. Az egész estély erkölcsi és anyagi sikeréért nagy elismerés illeti a rendezőséget, mely előzékenységével a közönség minden igényét igyekezett kielégíteni. Sükösd Miklós konyhája és borai ezuttal kitünőek voltak. Csak egy nagy kifogásunk volt és van és ez is —

sajnálalunkra, — a rendőrségünket illeti. Már este 7 órakor olyan néptömeg álta el a Kossuth utca egy nagy részét, hogy a szó szoros értelmében életveszélyessé vált a gyalogjárón a közlekedés; a tömeg még a «Budapest» szálloda bejáratát és a folyósóit is megszálla úgy, hogy alig juthatott be a hivatott közönség. Ilyenkor, mikor előrelátható a kiváncsi tömeg nagy csoportosulása, a rendőrségnek is már előre kellene gondoskodni a rend fenntartásáról és az utcán járók biztonságáról.

— **A „Polgári önképző- és segélyező-egylet“** jelmezes fillérestélyét nem mint előbb jelezve volt márc. 1-én, hanem vasárnap e hó 23-án tartja meg a „Budapest“-szálloda színháztermében, igen érdekes műsorral, a meghívók a napokba lesznek széthordva.

— **Szent Antal estély.** Vasárnap február 16-án megtartandó Szent Antal estély műsora: 1. Ének szent Antalhoz, előadja Szabó Antal, 2. Szavál Ávéd Rózsika, 3. Énekel Mihálovits Béláné, harmoniumon kíséri Szabó Antal, hegedűn Barcsay Béla, 4. Felolvas Fuchs Gusztáv szentléleki pleb 5. Hegedűn játszik Barcsay Béla, kíséri az első zenekar. 6. Szavál Lányi Andor. 7. Bezáró ének. Az estély kezdete fél nyolc órakor. Rendező elnök Dr. Demény Ferenczné. Rendezők Daróczy Juliska, Lakatos Vilma.

— **Hirtelen elhalálozások.** Daniel Károly az oláhfalvi és homoródi mentitakarékpénztár vezérigazgatója, megyei törvényhatósági bizottsági tag e hó 10-én, életének 56-ik, boldog házasságának 5-ik évében városunkban váratlanul elhunyt. A megboldogult hült tetemeit Szentegyházfalura szállították, hol e hó 12-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra, gyászoló özvegye, nagyszámu rokonsága és a közönség őszinte részvéte mellett. A megboldogult élénk résztvevett a megyei közügyekben és hirtelen bekövetkezett halála megyszerte általános részvételt kellett.

Ilyés István, reform. kollegiumi pénztárnok, képesített lelkipásztor e hó 9-én este 7 órakor, munkás életének 68-ik évében szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. A megboldogult több mint 25 éven át szolgálta egyházát mint köztanító, később mint kollegiumi pénztárnok és egyszerű, puritán jellemével őszinte szeretet és köztisztelet tárgya volt. Hült tetemét e hó 11-én délután fél 4 órakor rövid ima után Székelyszent-erzsébetre szállították a hol e hó 12-én d. u. 2 órakor helyezték örök nyugalomra.

— **Egyházi estély.** A ref. egyház községnek vasárnap délután 5 órakor a kollegium tornacsarnokában tartott negyedik egyházi esélyén, a kedvezőtlen időjárás dacára is szép számu közönség gyűlt egybe, mely a műsor minden egyes számát kitörő lelkesedéssel fogadta. Jakab György szaválata elmaradt, mert az előadó a borzasztó hóvihar miatt vidékről nem jöhetett be és így a gyülekezet éneke után Deréki, lapunk felelős szerkesztője ült a felolvasó asztalhoz és áhitatos csendben és figyelemben olvasta fel a saját szerzeményű „Gábor Áron“ című elbeszélő költeményét. A jelenvolt közönség és a nagy számban képviselt ifjuság olyan óvációban, olyan riadó tapsokban részesítette a felolvasót, minőt ebben a teremben talán még sohasem hallottak. Oly nagy volt a felolvasás hatása, hogy az ifjuság az estély végén az udvarra és a folyósókra vonult és Derékit mindaddig zajosan eltették, míg csak a kollegium kapuján az utcára ki nem ért. Smidt Károly, Marosi Antal, Kovács Jenő és Keresztes Károly kollegiumi tanulók meglepő készütséggel és precíz összjátékkal adtak elő egy igen nehéz és nehéz négyest Haydn-tól; Farkas József és Gönczi László pedig egy vallásos tartalmu párjelenetet mondtak el meggyőző erővel és természetesen, egyszerű szavallatukkal nagy

hatást értek el. A legközelebbi egyházi estély vasárnap február 23-án lesz megtartva.

A helybeli tisztviselő körnek vasárnap délután 5 órára hirdetett rendes évi közgyűlése váratlanul közbejött akadályok miatt elmaradt és annak megtartását az elnökség később juttatja majd hirtelileg az érdekeltek tudomására.

A marosvásárhelyi ügyvédi kamara Dr Nagy József ügyvédet, Dr Nagy György lapunk kitűnő munkatársának testvéröccsét Gyergyószentmiklós székhellyel, a kamaránál vezetett ügyvédek négyjegyébe felvette és Kassay F. József ügyvédet Székelyudvarhely székhellyel a kamaránál vezetett ügyvédek névjegyzékéből törölte.

Az ipari munkások szabad nyelven vasárnap, e hó 9-én igen szép számú közönség jelent meg, amely nagy élvezettel hallgatta Dr Paál Árpád remek felolvasását „a család szentségéről”. Szász András fiatal iparos szép készültséggel szavalta „Pókainé” című költeményét, ifj. Szemerjai Károlyné pedig behízelgő hangjával néhány népdalt adott elő, melyeket közkívánatra meg is kellett ismételnie. Majd Solymossy Endre tanár fejezte ki meleg szavakban elismerését egy a megjelenteknek, mint a közreműködőknek, mire a „Szózat” elnevelése után a jelen voltak eloszlottak.

A műkedvelői társulat alakulására a Polgári Kör termében vasárnapra összehívott értekezletet Duka András elnöke mellett elég élénk érdeklődés mellett tartották meg. A jegyzői tisztre Gyerkes Mihályt kérték fel, ki azt kézséggel el is fogadta. A meghívott egyleteket Embery Árpád a tisztviselői kör, Zimny Ferenc a kereskedelmi, Otthon részéről Solymossy Endre tanár a Polgári Önképző egyesület részéről, ifj. Szemerjai Károly és Nagy János a „Székely dalárda” részéről, a Munkások Rokkant egylete több tagjával képviselte. A vitát, melyet Duka András szép beszéde vezetett be a tárgyhöz méltó komolysággal igen magas színvonalon tartották; a tárgyhöz elnökön kívül Deréki Antal, ifj. Szemerjai Károly, Gyerkes Mihály, Solymossy Endre, Embery Árpád és Zimny Ferenc igen hathatósan és kellő értelemmel szöveleztek és miután a fentebb megnevezett egyletek képviselői kijelentették, hogy a műkedvelői társulat megalakulását a Székely dalárda újjászervezésével kapcsolatosan egy közművelődési, mint társadalmi szempontból nemcsak kívánatosnak, de szükségesnek is tartják és a legnagyobb készséggel csatlakoznak az eszme megvalósításához, határozatilag kimondták, hogy az alakuló közgyűlést az egyletek kiküldöttjeiből alakult szűkebb bizottság valamelyik közeli vasárnapra tüzze ki, mely közgyűlésen azután a tisztviselők megválasztásán kívül a további teendők felett is határoznak.

Halálozások. Vasárnapi lapunk zárta után vettük a szomorú jelentést, hogy dr Solymossy Lajos, fő-reálisk. ig. édes anyja, özv. Solymossy Jánosné, szül. L. Fekete Borbára életének 82 ik, özvegyiségének 5. évében e hó 6-án esteli fél 10 órakor, hosszas szenvedés után csendesen elhunyt. A megboldogult hült tetemeit e hó 9-én délután 2 órakor helyezték nyugalomba az aranyos polyánai ref. temetőben, gyászoló családja és nagy-számu közönség őszinte részvétele mellett.

László Gyula, a helybeli főgimn. IV. osztálybeli szorgalmas tanulója életének 15-ik évében, három hónapi súlyos betegség után jobblétre szenderült. A boldogult földi porait e hó 11-én délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra Fenyéden, bánatos szülői és nagyszámu közönség részvétele mellett.

Új közigazgatási járás Csikvármegyében mozgalom indult meg egy ötödik közigazgatási járás, illetve

főszolgabírórság létesítése iránt, amelynek Csikszépvíz nagyközség lenne a székhelye. A tervezetet a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés elé fogják terjeszteni.

A helybeli ref. kollegium ifjúságának vasárnap tartott báró Kemény Zsigmond emlékünnepe d. e. 11 órakor az ifjúság élénk részvételével folyt le; közönség azonban csak csekély számban jelent meg, mert a kellemetlen hózivatar mindenkit otthon tartott. Nagy Elemér tanárigyen szép és tartalmas megnyitói beszéde után Gönczi László szavalta nagy hatással Arany János „A költő hazája” szép költeményét; utána Pálffy László olvasta fel Kassay F. Lászlónak báró Kemény Zsigmondról írt alapos szép tanulmányát; az ifjúsági vegyes kar tetszéssel fogadott népdalegyveleget énekelt, majd Gyarmathy Dezső olvasott fel szintén Kemény Zsigmondról tanulmányt. Palló Imre és Benedek Aladár hatásososan előadott ének-kettőse után Nemes Imre hatásos szavalata és az Ifjúsági zenekar szép indulója zárta be az ünnepélyt.

A budapesti Uránia magyar tudományos színház vidéki körútjában, mint minden évben az idén is ellátogatott hozzánk és ha most nem részesült a régi tapasztalt pártfogásban, azt kizárólag annak lehet tulajdonítani, hogy éppen a legrosszabb időszakban, a farsang közepén jöttek, mikor a sok nyilvános és magán mulatságban a közönségnek minden ereje kimerül; pedig a vasárnap, hétfőn és kedden színrekerült újdonságok: „Az élet komédiája”, „Rendnek muszáj lenni” és „A babona” e tudományos intézetnek olyan sikerült és nagyjértékű darabjai, melyek a közönségnek részben tudományos, részben pedig mulattató anyagot szolgáltatnak. A teljesen új gépekkel eszközölt képvetítések, valamint az egyes előadásokban bemutatott számos mozgófényképek oly tökéletes kivitelben sikerültek, hogy a közönség általános elismerését és tetszését méltán megérdemelték és reméljük, ha jövőben kedvezőbb időszakban szerencsésletnek, akkor nagyobb anyagi eredménnyel távoznak majd körünkből.

Az Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet választmánya folyó hó 5-én Szász Ferenc elnöke alatt a községi iskola tanácstermében ülést tartott, amelynek folyamán több fontos egyleti ügy nyert elintézését. Elnök az ülés kezdetén sajnálattal emlékezett meg Ember János tanfelügyelő eltávozásáról, egyben örömeinek adott kifejezést, hogy a tankerület élére Kuliszky Ernő kir. tanfelügyelő helyezettett. Az Országos Bizottság új-járszerzése és egy orsz. biz. sajtó organum létesítése ügyében teendő javaslatlétellel megbíznak Szász Ferenc, Gyerkes Mihály és Rozsonday István. Több lényegtelen ügy elintézése után a következő két pályatételt tüzte ki az egyleti tagok munkásságának fokozására: 2. A tanító küzdelme az alkoholizmus ellen. 2. Szemléletileg is bemutatva, dolgoztassék ki az elemi népiskolai rajz-tanítás anyaga és menete, utalással Udvarhelyvármegyei népiskolai viszonyaira. A pályatétel díja egyenként 60-60 korona. A járáskörök munkásságának irányítására pedig: A tanító önképzése és annak eszközei c. tétel jelöltetett ki. Ember János eltávozásával üresedésbe jött Tanítók Otthona intéző bizottsági elnöki állást nem tölti be, hanem ezen bizottságot feloszlata, az Otthon összes ügyeinek intézését a választmány magának tartja fenn. Az Eötvös alap ügyét nyílt kérdésnek hagyja. Végül Hetszer Kálmán indítványára határozatba ment, hogy választmány folyamodást intéz a közoktatásügyi kormányhoz, miszerint a tanítók kéreése a köztisztviselőket megillető napidíjak állapíttassanak meg.

Erdélyrészi vásárok. Pénteken február 14-én Eczel, Hátszeg, Homoródszentmárton, Tapolca, Tasnád,

Zsibó; 16-án Kibéd, Nagyajta; 17-én Magyarország; 19-én Czege, Szászrégen; 20-án Alczine, Alsószopor, Tövis; 21-én Abrudbánya, Csikszereza; 22-dikén Kiskend, Nagyborsnyó, Oradna; 24-én Borsa, Gyergyóalfalu, Köröspatak, Nyárádszereda, Szék, Székelykeresztur, Szerdahely; 28-án Zabola.

Kiadja: Betegh Pál újságkiadó intézete.

Szám 1737—1908. tkvi

Hirdetmény.

Homoródújfalva községre nézve az 1892. évi huszonkilencedik t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának telekjegyzőkönyveikbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 15. és 17. §§-ai alapján ideérte e §-oknak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §§-aiban és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a, pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. évi 38. t. c. 7. §-a, és az 1891. évi 16. t. c. 15. §-a, pontja alapján eszközölt bejegyzések, vagy az 1886. évi 29. t. c. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 15. napjáig bezárólag alólirt telekkönyvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, kik az 1886. évi 29. t. c. 16. és 18. §-ainak eseteiben, ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi 38. t. c. 5. és 6. §§-aiban foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1908. évi augusztus hó 15. napjáig bezárólag a tkvi hatóság-hoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülirt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, ideértve azokat is, kik a tulajdonjog arányainak az 1889. évi 38. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatóság-hoz hat hónap alatt, vagyis 1908. augusztus hó 15. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az említett bejegyzéseket csak a törvényi rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszerű másolatokat csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

Oklánd, 1908. évi február hó 5.

PÉTERFY ALBERT,
kir. járásbíró.

484—908 tkvi. szám.

HIRDETMEY.

AN m. m. kir. igazságügym. 1906. évi jul. 6-án 14114—906. I. M. sz. a. rendeletével elrendelte, hogy a székelykereszturi kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság-hoz tartozó Siklód község telekjegyzőkönyveibe felvett mind

azon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., az 1889. évi 38. t. c. és 1891. évi 16. t. c. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. cikkben szabályozott eljárás s ezzel kapcsolatban a tkvi bejegyzések helyesbítése foganatosíttassék.

E célból a helyszini eljárás Siklód községében 1908. évi március hó 16. napján fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánának tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldötté előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírássra az 1886. évi XXIX. t. c. 15. 18. §-ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházási telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt élő szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ez uton jogait nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek; és

3. továbbá mindazok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbírósa tkvi hatósága Székelykeresztur, 1908. évi február 7-én.

CSERESNYÉS SÁNDOR,
kir. járásbíró.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

900—1908. alisp. sz.

Hirdetmény.

Honvédelmi miniszter ur f. évi január 30-án 11816. sz. a. kelt rendelete folytán a vezetésem alatt álló alispáni hivatalnál üresedésben lévő

irnoki állásra

a f. évi 264. szám alatt kiadott pályázati hirdetményben megszabott és január hó 20-tól február hó 20-ig terjedőleg kiirt pályázati határidőt a f. évi február hó 26-ig bezárólag meghosszabbítom.

Székelyudvarhely, 1908. febr. 4-én.

Dr Damokos, alispán.

ELŐLEGES ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesítem a mélyen tisztelt férfiközönséget, hogy 9 és fél év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FÉRFISZABÓ ÜZLETEMET

Dicsőszentmártonból a helyi piacra

Flórián Bogdán ur házába áthelyeztem és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezve, e hó 16-án megnyitom. Becses jóindulatukat kérve, = maradok tisztelettel: =

LŐBL MENDEL

férfiszabó.

Könyvkötő tanulónak felvesz egy jóra való fiút azonnal Betegh Pál könyvkötő-intézetébe Székelyudvarhelyt.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Cimbalomtanítás.

Külföldi utazásomról haza érkezve, tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget, hogy cimbalomórát a

legmagasabb kiképzésig adok hangjegy szerint, vagy anélkül. Zongora- és cimbalomhangolásokat elvállalok. Bővebb tájékozódás e lap kiadóhivatalánál nyerhető. Kiváló tisztelettel: Balucz Balint, szólista cimbalomművész.

BÉLYEGZŐK

megrendelésre mindenféle kivitelben bárhova a legpontosabban szállítatnak **Betegh Pál** könyv-, papír-, író-, rajz- és zeneműkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

Eladó háztelkek.

A szombatfalvi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200-400 nsz.-öl területű háztelkek eladók. Részletes felvilágosítást ad Dr. Szölösi Ödön, ügyvéd.

Eladó beltelek.

A szombatfalvi 315. sz. telekkönyvben foglalt, Demeter Lőrinc főszolgabíró háza mögött, a tag út jobb oldalán fekvő 1134 nsz.-öl területű felső telek egészben vagy nyilanként eladó. Értekezhetni özv. Biró Sándornénál Szentimre utca 24.

Képes levelezőlapok, finom hazai levélpapírosok dobozokban és doboz nélkül nagy választékban kaphatók

BETEGH PÁL
könyv-, zenemű- és papírkereskedésben Székelyudvarhelyt
Névjegyek izléses kivitelben készíttetnek

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, osztnál és meghűléseknél, bedörzsölésükkel használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. **D. Richter gyógyszerár az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.** Mindennapi szétküldés.

Szám: 5680—907. sz.

Pályázati hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelykereszturi járás Ujszékely és Alsóboldogfalva községekből álló szülésznői kör bábai állása megüresedvén, ennek betöltésére ezennel pályázatot hirdetek s felhívom az érdekelteket, hogy folyó évi április hó 1-ig szabályszerűen felszerelt folyamodványait alóli főszolgabíróhoz annyival inkább adják be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Ezen állással járó javadalmazás:

1. 100 korona fizetés.

2. 40 korona lakbér.

3. Minden szülésnél megjelenésért 2 K díj szedhető, melyért 8 napon át a beteget látogatni köteles.

Székelykeresztur, 1908 évi február hó 3-án.

1—3

Gálffy, főszolgabíró.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle

pemetefü-cukornál.

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Réthy-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzat van,

Egy doboz 60 fillér.

Csak **RÉTHY**-félet fogadjunk el!

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len legjobb magyar gyártmányú diszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybéli felvétel. levélpapírosok stb. Nagyválaszték tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Állandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélirótollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárok, disztollszárok. **Írók**, fekete, színes és másoló-írók, notes-írók, csavarírók (crayonok), zsebírónok, csavaríronbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. **Kréták**, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. **Tinták**, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sípok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár“. A székelyudvarhelyi **középiskolákban** és a városi és megyei **elemi népiskolákban** használatban levő **összes tankönyvek** raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztár-tömbök (Block), bárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató deszkák, olaj s vízfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszögek, kapesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.